

Hukukî Bilgiler Mecmuası

SAHİP VE BAŞMUHARRİRİ

Paris Hukuk Fakültesi Doktörü

AVUKAT

GAD FRANKO MİLÂSLI

Adres : Galata, Bahtiyar han Bay Gad Franko yazıhanesi

Telefon: 43009

Bir nüshanın bedeli 25 kuruştur.

Bir senelik abonmanı posta ücretile beraber 250 kuruştur.

Türkiye harici için 300 kuruştur.

İSTANBUL

HANRI ZELLİQ VE MAHDUMU BASIMEVİ

1939

mektuplar, geçimsizlik hususunda hâkime ciddi kanaat veriyorsa şahit dinlenmeğe lüzum kalmamalıdır.

Kezalik bir tarafın diğer tarafa zührevî, bir hastalık aşılması halinden doğan şiddetli geçimsizliğe istinaden boşanma davası ikame edilirse hastalık aşılama hadisesi sabit olduktan ve hastalık aşılanan taraf boşanmada ısrar ettikten sonra, artık şiddetli geçimsizlik mevcut olup olmadığına dair ayrıca şahit dinlemek lüzumsuz ad edilmelidir. Usul bakımından bunlara mümasıl diğer bazı tedbirlerle davalarda sür'at temin etmek mümkündür. O zaman kanunun boşanma hükümlerine karşı yapılan itiraz sebeplerinin hemen hepsi ortadan kalkar.

Dr. Hifzi Veldet

MAHKEME İÇTİHA TLARI

JURISPRUDENCE

Tevbihi Adli

Türk Ceza Kanununun 26ıncı maddesi Tevbihi Adliden bahs etmektedir. Mevzuu izah edebilmek için madde metnini okuyalım:

(Kanunda musarra h cezanın azamî haddi bir ay hapis ve ya hafif hapis veyahut 30 lira ağır ve hafif cezayı nakdiyi geçmediği takdirde esbabı muhaffefe mevcut olur ve fail evvelce bir cürümden veya bir aydan fazla hafif hapsi mustelzim bir kabahatten dolayı mahkûm olmamış bulunursa mahkeme verdiği cezanın yerine mahkûma tevbihi adli yapılmasına karar verebilir.

Tevbihi adli mahkûmun ıhvali mahsusasına ve cürmün işlenmesindeki şekil ve suret ve hûsusiyyete göre yapılan bir takdirdir ki ihlal olunan maddei kanuniyenin ahlâkî ciheti ve irtikâp olunan filin neticeleri izah olunmak suretile hakim tarafından mahkeme huzurunda mahkûma alenen tevcih olunur.

Eğer mahkûm tevbihi için mahkemeye davet olunduğu halde icabet etmez veya tevbihi hürmetle telekki eylemez ise işlediği cürüm için mahkemenin tayin ettiği ceza tamamile icra olunur).

Madde vazıhtır ceza muayyen bir suçun cezası olmak üzere vaz edilmiş değildir. Belki esasen hüküm edilecek diğer bir ceza makamına kaim olmak üzere ve bir takım şeraitin mevcudiyeti halinde tertip edilecek bir cezadır.

ŞARTLAR:

- 1.— Bir hak değil takdire mutaaallıktır.
- 2.— Kanunda yazılı bazı hafif mahkûmiyetlerin makamına kaim olmak üzere tatbik edilebilir.
- 3.— Fiilde esbabı muhaffefe mevcut olmalıdır. (Burada kast edilen takdirî esbabı muhaffefe olmak lâzımdır).
- 4.— Fail tahdidî şekilde yazılı suçlardan mahkûm olmamış bulunmalıdır.

Kanunun 27 inci maddesi mucibince mahkûm olan şahsın bir taahüt altına girmesi lâzımdır ki tevbihi yapılabilsin. Bu şart, tevbihi adlinin tecili mücazatdan farkını gösteriyor. Tecili mücazatda yeni bir cürüm işlenirse müeccet olan ceza çektirildiği halde tevbihi adlide, tevbihi adlinin makamına kaim olduğu ceza çektirilmeyerek yalnız taahüt ettirilen cezayı nakdî alınır.

(Suçlunun sabıka kaydında hapis cezasına mahkûm edilerek tecil edildiği yazılmış olmasına göre bu cihet nazara alınarak müeccel cezalarının infazı cihetine gidilmemesi yolsuzdur. Temyiz mahkemesi ikinci ceza dairesi 23/6/939 gün E: 8365 K. 8371)

Maddenin sarahatına göre mahkeme her halde filin müstelzim olduğu ceza her ne ise onu hüküm altına alacak ondan sonra tevbihi adliye mahal olup olmadığını tetkik edecektir.

Tevbihin sebebi kendisinde redaet bulunmayan kimseleri hapis etmekte belki aksi tesir olacağı düşüncesidir.

T. C. K. nun muaddel 29 uncu maddesinin son fıkrası yeni bir esas kabul etmiştir. Tezimizi izah edebilmek için bu fıkrayı da aynen okuyalım: (Hafif hapis, ağır veya hafif para cezalarının tertibi iktiza eden hallerde kanunî sebeplerden dolayı bu cezaların on dokuz, yirmi bir ve yirmi dördüncü maddelerde yazılı, aşağı hadlerinden daha az bir miktarının verilmesi icap ettiği takdirde bunların yerine; taahüt almağa hacet kalmaksızın adli tevbih yapılır.)

Suçlunun Sıtma mücadelesi kanununa muhalefetten sabit görülen hareketine uyan T. C. K. nun 526 inci maddesile verilmiş olan bir lira hafif para cezasından yaş sebebiyle yapılan indirmede ceza asgarî hadden aşağı düşmüş olmasına mebni mezkûr kanunun 29 uncu maddesine tevfi kan tevbihi adli ierasına karar verilmemesi yolsuzdur.

(Temy'z mahkemesi ikinci Ceza dairesi 25/3/938 gün E. 4928 K. 3734.)

Bir suçtan dolayı hem para cezası hemde hapis cezası tayin edildiği takdirde kanunî sebeplerden dolayı yapılan indirmede para veya hapis cezalarının kanunî hadlerinden aşağı düşmesi halinde ne yolda muamele yapılacaktır?

(Sövmekten dolayı 482 inci madde ile tayin edilen hapis ve para cezalarından para cezası kanunî sebep dolayısıyla asgarî haddinden aşağı düşmüş olması sebebiyle T. C. K. nununa muaddel 29 uncu maddesi mucibince 60 kuruş para cezası yerine tevbihi adli yapılmaması yolsuzdur. (Temyiz mahkemeei 4 üncü Ceza dairesi 30/3/939 gün E. 2955 K. 632.)

Tevbihi adli şartlarını haiz olduğu takdirde hükm edilecek ceza yerine kâim olan bir cezadır. 29 uncu maddenin son fıkrası yalnız hafif hapis cezalarının tayininde kanunî sebeplerden dolayı asgarî hadden aşağı düşen cezalarda taahüt almağa hacet kalmadan yapılacak tevbihden bahsetmekdedir ki bu sırf tatbikatda vuzuh noktasından nef'an lil kanun yapılan bir muameledir. Bu itibarla bir fiil için tayin olunan cezalardan birisi hakkında ve meselâ para cezasından dolayı tevbihi adli yapılp aynı fiil için kanunda mevzu

hapis cezasının da verilmesi tevbihi adlinin sebebi vazına mahiyetine ve aslı bir ceza olmasına göre uygun bir tatbik şekli olmasa gerektir.

Esasen hem para cezası hem de hapis cezası hükm edilmesini istilzam eden işlerde hürriyeti tahdit eden cezanın yanında mevzu para cezasının ferî ceza olduğu Temyiz mahkemesinin yerleşmiş itihadı cümlesindendir.

(T. C. K. nun 526 inci — tadilden evvelki — maddesine uyan memnu fiillere ait dava mürürü zamanının maddede mevzu hapis cezasının son haddi itibarile 102 inci maddenin 6 inci fıkrası hükmüne göre hesap ve tayini icap eder. Tevhidi içtihat 18/11/936 gün 26-35 sayılı karar.)

Bu takdirde bir fiil için kanunun koyduğu hapis ve para cezalarından birisi hakkında tevbihi adli yapılarak tayin edilen diğer cezanın çektirilmesine hükm edilmesi filin ikiye tefriki neticesini doğururki tevbihi adlinin aslı bir ceza olması itibarile bu tatbikatın ne dereceye kadar vazîi kanunun maksadına uygun olduğu muhtacı teemmüldür.

Her ne kadar fıkranın yazılış tarzı kapalı görülüyorsa da bu tatbik şeklini istiflâle müsait bir delalet ve sarahatı da havi değildir. Bu fıkrayı, bazı memnu fiillerin kanunî sebeplerden dolayı asgarî hadden aşağı düşmesi halinde tatbikata bir şekil ve vuzuh vermek maksadına istinaden — yazılı emirde olduğu gibi — vaz edildiğini mütaalâ etmekde ve bu neticeye nazaran kanunî hadden aşağı düşen ceza hakkında bir muamele yapılmayarak hürriyeti tahdit eden cezanın tayini ile iktifa edilmek icap eder kanaatında bulunuyoruz. Yüksek Temyiz mahkemesi Ceza umum hey'etinin bu meseledeki noktayı nazarını öğrenmeğe tatbikatda ihtiyac ve zaruret olduğu aşîkârdır.

Yazının illeti salâhiyettar makamların bu mevzu üzerine dikkat ve alâkalarını çekmektir.

Üsküdar C. Müddeiumumi

Mahir Ülküsal